

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo »Jugoslovanska tiskarna«, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Nazaj h Kreku!

Izhaja vsak četrtek popoldne.
V slučaju praznika dan poprej.
Cena:
za en mesec Din. 4
za četrt leta " 12
za pol leta " 24
Posamezna štev. stane 1 Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Ko boste to - le brali, boste morebiti že imeli v rokah dr. A. Gosarjevo delce »Za krščanski socializem«. Tudi dr. A. Gosarjevo delce »Za krščanski socializem«, ga imenuje pisatelj sam, bi moral kupiti in preštudirati vsak Slovenec in vsaka Slovenka, da bi znal pravilno presojudati misli in mnenja, od katerih bo le precej odvisen bodoči razmah katoliškega slovenskega ljudskega pokreta.

Zakaj je dr. Gosar spisal svoje delce? Na to je odgovoril sam v uvodu, ki ga je napisal »Za krščanski socializem.« Takole je zapisal:

»Pričujoče delce prinaša, zlasti v svojem prvem delu, po večini nič novega. Skoro vsa vprašanja, ki jih tu obravnavam, so znanstveno tako razčiščena, da se ne da o njih veliko novega povedati. Tudi sem po večini o vsem tem že pisal, tako da sem moral nehoti ponavljati misli, ki sem jih že drugod razvil. Kljub vsemu temu pa se mi je zdelo potrebno, da napišem te vrstice. Nejasnost in nevednost, ki vlada glede najvažnejših socialnih problemov celo med našo inteligenco, je tako silna in zmota, ki se širi o njih med našimi preprostimi in izobraženimi krogi, so tako gorostasne in pa tako plitve, da je neobhodno potrebno, da posije vsaj žarek luči v to temo.

Ne smemo si namreč zatiskati in zakrivati oči pred dejstvi, o katerih govori in s katerimi se bavi ves svet. Moderno socialno vprašanje je tu! Če ga ne bomo poskusili rešiti mi na podlagi svojega, vse človeške rane ozdravljajočega krščanstva, ga bodo kljub reakciji, ki jo danes vsepovsod opažamo, reševali — in ga že rešujejo — drugi, brez krščanstva in proti njemu.

Zatekati se v tej stiski edinole k starim krščanskim modroslovcem in moralistom, ter odgovarjati na najbolj težke in kritične družabne probleme naših časov zgolj z njihovimi pripomočki, je kljub vsemu spoštovanju, ki ga gojimo do njih, premalo in brezupno. Načela, na katera je oprl n. pr. sv. Tomaž svoj družabni sestav, veljajo brez dvoma še danes. Ali v vseh podrobnostih modernih družabnih problemov ne velja, oziroma, morda boljše, ne zadošča več, kar je učil ta veliki duh. Z novim časom in z novim življenjem so nastala tudi nova vprašanja, ki zahtevajo novih odgovorov. Od tega, kdo bo na ta vprašanja prej in boljše odgovoril, je odvisno, čegava načela in čegav nauk bo vladal svet.

Zato pa ne smemo varati sami sebe, češ, naše krščanstvo nam daje odgovor na vse, socializma, socialnosti in drugih podobnih reči ne potrebujemo, vse to lahko prepusimo brezvercem. (Glasnik presv. Srca Jezusovega XXI str. 136). Če bomo tako mislili in tako govorili, potem bo to naše krščanstvo ostalo le nam in bo z nami izumrlo.

Te misli so me vodile, ko sem se odločil, da napišem te razpravice.

V prvem delu obravnavam ugovore in pomisleke, ki se tičejo v prvi vrsti krščanskega socializma, oziroma njegovega razmerja do krščanstva. Povzel sem jih, kakor je tudi iz navedeb razvidno, po »Glasniku presv. Srca Jezusovega«. Iz obilice, včasih prav srečnih in točnih, še večkrat pa popolnoma zgrešenih ter plitvih domislekov in ugovorov proti krščanskemu socializmu sem zbral seveda le najbolj izrazite in take, ki utegnejo neposrednega bralca vsaj deloma zbegati ter mu vzbuditi nepotrebne dvome nad našim krščanskim socialnim pokretom. Važno in potrebno se mi je zdelo to predvsem zaradi tega, ker čitajo »Glasnik« ravno najbolj verni in najbolj poštene ljudje, ki lahko, zaupajoč v dobre namene in pa v avtoriteto pisca, v najboljši veri zabredejo v zmoto.

V drugem delu razpravljam o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo bolj krščanskega socializma samega na sebi ter njegovih konkretnih socialnih načrtov in zahtev. Te stvari imajo sicer le bolj splošen, v nekem oziru tehničen pomen. Ali ravno od pravilnega razumevanja teh in podobnih vprašanj je dejansko v veliki

meri odvisen uspeh in neuspeh vsakega in zato zlasti tudi krščanskega socializma.

Tudi tu sem smatral za potrebno omeniti posebej izvajanja prof. dr. Ujčiča v »Vzajemnosti« ter popraviti njegove zmotne nazore o nekaterih najvažnejših socialnih vprašanjih, odnosno načrtih. To se mi je zdelo tembolj važno, ker ima beseda vseučiliškega profesorja moralke v stanovskem glasilu duhovščine, katera nima danes ne časa, ne sredstev, da bi sama zasledovala sodobni razvoj socialnih idej, več ali manj avtoritativen značaj. Duhovščina je takorekoč primorana verovati v tem pogledu tuji besedi ter sprejemati tuje nazore. Zato pa je največjega praktičnega pomena, da se pravočasno opozori in pokaže, kaj je resnica in kaj zmota.

Če bodo te vrstice le nekoliko pripomogle do večje jasnosti v vseh teh vprašanjih in s tem tudi do uspehov krščanskega socializma, bo njihov namen dosežen.

V Ljubljani, meseca junija 1923.

Dr. A. Gosar.

Ali je imel dr. Gosar prav, da je spisal svoje delce? Da! In ker ni imel nihče drugi poguma dvigniti svoj glas proti blodnim mislim, ki so vstanu zrušiti temelji, na katerem slone vse naše kulturne, družne, gospodarske, stanovske in politične organizacije, je to moral storiti dr. Gosar dobro zavedajoč se, da si z dobrim delom, ki ga je storil, ne bo pridobil prijateljev. Zakaj ni kdo drugi dvignil svojega glasu? Ne vem, zakaj trdovratno trmasto molči nekdo tudi doktor, kateri je, ko je bil šele šestnajst let star, znal Marksa na pamet in ki prav dobro zna, da ni možato, če se molči takrat, kadar bi se morala izpregovoriti ljubeznjiva in resna beseda bratom, kateri so zašli na napačna pota. Ne vem, zakaj molče vsi najožji dr. Krekovi prijatelji, kateri so vsaj po mojem popolnoma nemerodajnem mnenju dolžni, da branijo to, kar smo se naučili ne samo od dr. Kreka, marveč tudi od dr. Mahnič in od dr. Pavlice in od tistih, kateri še žive in jih za to ne navajam, a molče!

Ali mora ravno dr. Gosar biti takorekoč glas vpijočega v puščavi in se zato zdi, kakor da je osamljen, ne vem kako nevaren hujšak, ko v resnici tako kakor on in še ostreje kot jaz misli; da rabim banalen izraz, tudi silno veliko ljudi, včasih čez njega zabavljajo, ker govori takrat, ko vsi molče, dasi bi morali govoriti vsi. Ali ste se res že tako postarali vsi tisti, katere je zbudil in učil dr. Krek? Ali je imel res pokojni dr. Krek prav takrat pred leti, ko mi je z britkim smehljajem tožil v časih svoje polne telesne moči: »Veste Miha, nobene svoje šole ne bom zapustil!« In dr. Gosar v svojih navkih in zahtevah ni tako radikalen, kakor je bil pokojni dr. Krek.

Socializma, socialnosti in drugih reči ne potrebujemo, vse to lahko prepusimo brezvercem.« Strašne besede! Zdaj šele umevam, zakaj med mlajšimi našimi intelektualci ni tistega idealnega navdušenja in stremljenja skušati se uveljaviti s praktičnim, požrtvovalnim delom v socialnih organizacijah, ki je vladalo še v časih pred strašno svetovno vojno.

Mlad pob sem se učil socializma, ko sem se nekoliko nemško naučil v glasilu konservativnega plemstva dunajskem Vaterlandu, ker so katol. misleči princ, knezi, grofi in baroni dobro znali, da morajo katoličani izvesti družabno preosnovo za to, da jo ne izvedejo brezverci. In socialno čustvovanje. Veste, kdaj sem ga dobil? Ko je pater frančiškan v frančiškanski cerkvi bral »pastirski list«, tako mi je rekla takrat moja mama, papeža Leona XIII. o socialnem vprašanju!

Oglasite se še drugi! Povejte svoje misli! Ozračje se mora razčistiti. Vsem, ki še hodite po Krekovih potih in vsem, kateri se jih izogibate, odpira »Pravica« svoje predale.

Cena dr. Gosarjevemu delcu je v primeri s sedanjimi visokimi tarifi zelo nizka in znaša samo 14 dinarjev. Tistemu, ki naroči najmanj 10 izvodov in jih plača naprej, se zaračuna izvod samo po 12 dinarjev. Organizacije! Poslužite se te ugodnosti in naročite vsaj vsaka 10 izvodov. Naroči se tudi v upravi »Pravice«.

ska je pa šla veda po vodi in celo konverzacijski leksikon je hudir odnesel. Škoda: intelektualci je danes proletarec, kateri mora brez čitanja revij otopiti in sam si jih ne more kupiti, ker so drage, silno drage. Ampak upravni svet Uniona mora že znati, kaj je prav za njegove akcionarje, ker zna prav dobro »regirati« in za to je odpravil celo »Hochland« in Stimmen aus Maria Lach iz Uniona.

Iz Jutrove dežele. Demokratarsko Jutro je najbolj moderen list v Sloveniji. Zakaj? Ker je pričel pisati tako, kakor vsaj Slovenci nismo bili vajeni in kakor ne pišejo svobodomiselnih in brezverskih dnevniki kulturnih narodov če tudi jih pišejo, urejajo in izdajajo Abrahamovi potomci: krivonosni judje. Celu svobodomiselnih »Jutranje Novosti« so pošteno in po zaslugi ošte »Jutro«, ker

objavlja grdo, klafarsko kvanto »Veliki inkvizitor«, kot listek, ki je pisana tako, da mora obliči rdečica sramu najpokvarjenejšo prostitutko, če ga bere. Peter Arbues, katerega obrekuje »Jutro« listek, je bil sicer popolnoma drugačen človek, kot ga opisuje »Jutro«, kar Jutro urejujoči doktorji prav dobro vejo, ker poznajo zgodovino, toda kaj njim za to: pokvariti hočejo namenoma svoje bralce in bravke dobro vedo, da moralno pokvarjeni ljudje postanejo brezverci in »demokratariji!«

Svinjarje prve vrste priobčuje in seveda previdno priporoča ljubljanski dnevnik iz Jutrove dežele. Te dni je objavilo razpravo, v kateri prikrito želi, da bi se na gledaliških odrih predstavljale najgrše reči, katere prepoveduje 6. božja zapoved in se jezi na policijo, ker zabranjuje predstavo najgrših navedenih pohujšajočih predstav, ki bi razburjale gledalce živce in jih razdražile in si želi takih predstav, pri katerih bi se mučili kristjani, če tudi v precej zavitihi stavkih in prerokuje, da se bodo mogoče čez par desetletij najgrše reči na gledaliških odrih predstavljale. Rečemo le eno: ljudje božji, dobro delo boste storili, če boste poskrbeli vsaj zato, da Jutrovih najnovejših svinjarij in prostaških kvantarij ne bodo brali otroci in mladina!

Babilon in Naprej. Ako želiš izvedeti za čem stremijo ptički ugnedeni okoli Napreja, ga beri. Če znaš količjak razsoditi, se boš kmalu prepričal, da hočejo ti ptički zidati stolp tisoč misli, iz katerega bi bednemu proletariatu oznanjevali, kako se ustvarjajo nebesa za poedince že na tem svetu. To pa seveda vsak po svoje.

Četa stopaj! »Naprej« poroča, da začno njegovi činitelji izdajati za Nemce »Vorwärts«. — Morda bo sledil za Srbo-Hrvate »Napred«, za Italijane »Avanti« in »E löre« za Mažare. Samo to je nesreča, da je premnogokrat napisano že na »Napreju« »nazaj« ali »retour«.

Sodrug »Napreja« skrbi, zakaj se ne nahaja zadnji čas v naši breznaslovni rubriki. Mož se niti ne zaveda, da smo nehali čitati njegove modrosti ter mu dali mesec dni dopusta, da se malo oddahne in pride do sape. Ta dopust je pretekel in mi bomo s povečevalnim steklom pregledali »Naprejevo« lobanjo.

Stvarnost in resnost sodruga »Napreja« že od nekdanj ni bila velika, zadnje drobtine te lastnosti je pa pri zadnji selitvi v Celje izgubil. Ob enem naznanjamo cenj. čitateljem, da se je vsled slabega zdravstvenega stanja v Celju, prišla sodruga Napreja mrzlica ter mu preti velika nevarnost, da ne zmrzne o sv. Jakobu.

Celje, 24. VII. 1923. Zdravstveno stanje »Napreja« se je za 50 % poslabšalo ter preti nevarnost, da ne bomo več mogli brati njegovih sijajnih nasvetov o zakonih in o telovadnih odsekih, v katerih delajo veletučne ženske brez razlike starosti.

Eden zadnjih podlistov »Napreja« prinaša tudi tale stavek... torej Bog je ustvaril Evo iz Adamovega rebra ter da je rebro tudi nekaj in da naj to katoliška duhovščina zapiše za uho! Prosimo torej sodruga »Napreja«, da nam razloži, iz kakšnega rebra je bil potem ustvarjen Adam? In to-le: Zdravniki so namreč ugotovili, da je bilo rebro, iz katerega je bil narejen sodrug »Naprej« vzeto iz kadavra pred 200 leti poginule dolgo uhe živali, vsled česar naj se svet ne čudi, da se »Naprej« nahaja v zadnjem štadiju in da je v Sloveniji več socialističnih frakcij, kot pametnih besedi v enem celem letniku »Napreja«.

Stavka rudarjev.

Stavka rudarjev še vedno traja in kakor izgleda bo še trajala precej časa. Odrejena je bila že ministerjalna komisija, ki je že dospela, da kolikor mogoče hitro poravnava spor. Prvi poizkus, ki ga je napravila pretekli teden, se je zaenkrat vsled trdovratnosti družbe izjalovil, da to podkrepimo naj služi poročilo o razgovoru, ki se je vršil v soboto, dne 28. VII. 1923 na pokrajinski upravi.

Razprava.

Kot rečeno se je vršil razgovor dne 28. VII. t. l. Sklical ga je g. rud. svetnik ing. Pehani, kateri je razpravi tudi predsedoval.

Navzoči: Zgoraj imenovani namestnik rudarskega glavarja, dalje ministerjalna komisija gg. načelnik Simeanovič, inspektor Helkovič iz Beograda in inspektor Goštiša iz Sarajeva.

Za delavstvo: Za Jugoslovansko strokovno zvezo gl. tajnik Aug. Cvikelj, za Jugoslovansko strokovno zvezo rudarjev Stanko Keše, za Zvezo neodvisnih strokovnih organizacij sodrug Hlebec, za Zvezo rudarskih delavcev sodrug Princ, za Narodno socialno strokovno zvezo tov. Kravs ter zaupniki.

Brez naslova.

Rakovo pot hodimo tisti gostje, kateri zahajamo v Unionsko kavarno, odkar so jo odprli. In naša kavarna je bila včasih prava čitalnica, v kateri si se lahko kaj naučil. Zato je postala tudi zbirališče resnih ljudi, kateri so bili našega in tudi drugega svetovnega nazora. Brali smo tam in se učili iz raznih revij: Stimmen aus Maria Lach, Socialistische Monatshefte in Hardenova »Zukunft« in še vse polno drugih revij so nam bistrile razum in poglabljale naše umevanje aktualnih vprašanj. In marsikatera znanstvena in leposlovna in umetniška razprava se ni samo porodila, ampak tudi spisala in pregledala in cenzurirala in korigirala v Unionovi kofeteriji. Med voj-

G. ing. Pehani otvori razpravo pozdravi navzoče posebno odposlance ministrstva ter pojasni namen razprave oziroma razgovora. Poroča: Z gospodi od ministrstva smo se že posvetovali z trboveljsko premogopkopno družbo in tako zaznali za njeno mnenje, zato smo sklicali tudi ta razgovor, da vidimo če je že mogoče sporazum ali ne.

Na ta izvajanja se je od strani delav. zaupnikov podalo mnenje in naznanilo stališče, na katerem stoji delavstvo z ozirom na vloženo spomenico in zadržanje družbe. Povdarilo se je: »Mi imamo v spomenici 18 točk in že na zadnjem razgovoru smo povdarili, da smatramo, da se vrše pogajanja in da mora pri pogajanjih pač tu in tam ta ali ona stranka nekoliko popustiti in tega mnenja smo še danes, vendar pa pri prvi točki nimamo pooblastila za kakšno popuščanje.

G. inspektor Gostiša je nato pojasnjeval razmere pri državnih rudnikih, primerjal plače drugih, na primer bosanskih rudarjev z trboveljskimi, česar rezultat je bil, da imajo trboveljski že sedaj večje plače, kot pri državnih in v Bosni. Na medklic, da tudi v Bosni niso rudarji zadovoljni in da baje stavkajo, kot je poročal »Preporod«, se je g. inspektor precej razhudil.

Po daljši razpravi so delavski zastopniki pokazali dobro voljo za sporazum s tem, da so označili svojo zahtevo.

Ker je bil to informativen razgovor, se je g. ing. Pehani po posvetovanju z zastopniki ministrstva zahvalil za udeležbo s pripombo, naj se zastopniki organizacij oglasijo pri njem popoldne, da sporoči, če bo dana možnost za pogajanja, to v tem slučaju, če bo družba pripravljena se približati sporazumu.

Pop. ob 5. uri so se zglasili zastopniki kot zgoraj omenjeno. Dobili so odgovor, da družba še vedno vstraja na isti točki kot je stala pred stavko, namreč, da ne gre preko 3 Din. poviška na dan.

Zastopniki delavstva so mogli ugotoviti samo to, da so oni pokazali dobro voljo za sporazum v tem, ko družba še vedno trdovratno vstraja na svoji izjavi. Vsa krivda nesporazuma pade na družbo. Delavski zastopniki so izjavili po tem dogodku kot je izjavil zastopnik družbe na zadnjih pogajanjih: »**Bomo vstrajali in se bojevali, da izbojujemo.**«

Zanimivo pa je, da niso niti zastopniki ministrstva našli drugega razloga proti zahtevi rudarjev kot to, da bodo potem tudi drugi rudarji zahtevali zvišanje in da država v državnih rudnikih ne more slediti zvišanju. Iz tega se vidi samo to, da so plače na splošno prenizke.

Skuša se vplivati na rudarje tudi s tem, da bi odnehali, češ da trpi vsled zadržanja ogromno škodo naše narodno gospodarstvo. Dobro, če trpi, tedaj naj gledajo merodajni faktorji, da ne bo trpelo. Zakaj bi moral vedno delavec na račun tega trpeti.

Tudi to, kar se ob takih prilikah rado izjavlja in je bilo to tudi temu razgovoru prednešeno, da je naša država agrarna država in da kot taka takorekoč lahko izhaja brez domačega premoga, ker za svoje agrarne produkte lahko dobi dovolj inozemskega.

Verjamemo, da se tudi tako lahko dela, saj je pri nas to že v navadi, da ni smisla za domačo industrijo, vendar v koliko bi bilo to v korist toliko povdarnenega narodnega gospodarstva o tem naj sodijo oni, ki se s takimi vprašanji specialno bavijo.

Ozračje je napolnjeno samo z željo, da ti delavska para nosi vsa bremena, kupiči milijone, pripravlja udobno življenje gotovi kliki in sama pa še najpotrebnejšega nimaš.

Zato tovariši! Borba bo huda ali vede vas do zmage. Približujete se cilju in bodrite s svojim bojem druge svoje sotovariše ostale industrije in prometa, da Vam bodo sledili v odločen boj za svoj obstanek. Boj zahteva žrtev, brez katerih ni zmage. Čas je, da po štiriletnem pritisku kapitalizma delavec zopet svobodno zadihla.

Rado Vesnin:

Gadji rod — kačja zalega!

»Živi tako, kot tirja življenje, če ne, prideš sam pod kolesa«. — Tako je stalo te dni zapisano v Slov. Narodu. Vrag naj vzame tisto časnikarsko cunjjo, za katero sem dal štiri razcefrane krone! Samo to sem bral in sem vrigel časopis v peč. Kajti več stoji zapisanega v tem, kar ni napisano, nego v tem, kar je napisano.

Ha! — Živeti tako, kot tirja življenje in ne tako, kot zahteva boljši človeški jaz?! In to iz bojazni, da ne prideš sam pod kolesa?!

Prokleto seme izdajniško, ki je napisalo to umazano zrcalo današnjega človeštva! — Mar je življenje konjska figa, ki je padla izpod repa na frančiškanski most, kjer jo je še yso kadečo razmotalo široko telo težkega tovarnega avta? Mar tvorijo življenje naravni zakoni, po katerih se dela dež, toča in sneg? Mari je človek samo zmes ničvrednega mesa in šibkih kosti? Ali pa je življenje oziroma odsev življenja človek, edinole človek, ki te naravne zakone zaznava in se po njih ravna? —

Bodi kakorkoli! Sramotni stavek je napisan. Nikoli bi ne bil zagledal belega dne, da ni še vsaj deloma resničen.

Pozivamo Vas, gadje gnezdo! »Živi tako, kot tirja življenje, če ne, prideš sam pod kolesa!«

To se pravi: Govori in piši o ljubezni do bližnjega, a glej predvsem nase, bližnjega pa ogoljufaj!

To se pravi: Govori o ljubezni do naroda in države in delaj tako, da si usuznjiš i narod i državo, da bodo tvoja lica rdeča in tvoj trebuh — sodček, zalit z mastjo.

To se pravi: Govori o komunizmu, kjer bodo vsi e-

Položaj po revirjih.

Na splošno vlada po vseh revirjih mir in red. Delavstvo je po večini odšlo nekaj na svoje domove, drugi zopet po zasilnem dela tako, da zgleđa največji revir **Trbovlje** kot izumrt. Delavstvo dosedaj ni dalo nikakega niti najmanjšega povoda za kake izjemne odredbe, zato jih tudi ni še dosedaj.

Edini revir o katerem je treba, da malo obširneje spregovorimo, je **Kočevje**.

V Kočevju je že v času dela bila vedno nezadovoljnost napram tamošnjemu ravnatelju Biskupskemu in ing. Kečk-u.

Imenovana gospoda se kar ne moreta oživeti v današnje razmere. Strokovna organizacija je njima v peti. Za vsak najmanjši korak so tu šikane in odpusti. Vsako tako postopanje trpi samo toliko časa, dokler mera ni polna. Sedaj je pa ta mera že prepolna, vsled tega bodo morali v tem oziru slediti dalekosežni ukrepi.

Ako imamo v državi ustavo in nam ta ustava daje svobodo vesti in udejstvovanja, tedaj se mora to tudi praktično izvajati. Da bi se odpuščalo in šikaniralo delavca zato, ker je zaupnik strokovne organizacije, tega ustava ne pripušča, zato naj merodajni činitelji gledajo, da se to ne bo kršilo.

Gg. Biskupskemu in Kecku pa povemo na uho, da tla, na katerih stojite, gorijo in naj pospešita svoje korake čimprej v tisto smer, od koder sta prišla. To je zadnja beseda, ki se bo spremenila v dejanje.

Na splošno se pa tudi o »Uniji« slišijo glasovi, o katerih pa še danes molčimo, imamo časa dovolj, ker stavke še najbrž ne bo kmalu konec.

Strok. zveza zaseb. nameščencev.

Splošno. Položaj zasebnih nameščencev je tak, da je prav velika škoda, da je »Pravica« primorana izhajati samo kot tednik na štirih straneh. Pestro vprašanje zasebnih nameščencev je obdelano tako v majhni meri, da bi bil zanje nujno potreben poseben strokovni list, ki bi izhajal še vsaj mesečno. Zadeva bi se morda dala urediti tudi na ta način, da bi imela »Pravica« na mesec posebno prilogo za zasebne nameščence. Seveda bi morala stroške te priloge kriti organizacija sama. O zadevi bo treba voditi previden račun toliko časa, dokler ne bo dozorela za dejstvo. Zaenkrat pa se bo treba žrtvovati organizatoričnemu delu in prignati zvezo številčno do višine, ki bi že sama na sebi vzbujala respekt.

Skupine bolniških strežnikov. Bolniški strežniki so prišli v precep. Šefi zdravstvenega odseka g. dr. Katičiča so hoteli izvesti ljudje naslikati kot objektivnega in širokovestnega človeka. Dejstva govore narobe. Zdravstveni odsek je izdal za bolniške strežnike »Pravilnik«, ki popolnoma po krivici nosi ta naslov. To, kar je v tem »pravilniku« pisano, bi se moralo imenovati: »Službeni predpisi za strežniško osebje javnih bolnic v Sloveniji po zamisli šefa —, ki slovenskih razmer še dolgo ne bo poznal, čeprav ima bogvekoliko dobre volje.« Izvzemši odmor za zajtrk, kosilo in večerjo ter dopusta za stalno osebje ne govori »pravilnik« nikjer o pravicah strežnikov, marveč o samih dolžnostih, ki so navedene do najmanjše podrobnosti bolj kot v bivšem avstrijskem vojaškem »Dienstreglement«. Podrobneje se bomo k stvari še povrnili. Za danes bi povdarili samo, da je ta »pravilnik« prignal vprašanje bolniških strežnikov do »politike« in bo treba sformirati vse potrebne korake, da pride zadeva po Jugoslovanskemu klubu pred parlament. Iz tega dejstva sledi jasno, **da se morajo sedaj strežniki organizirati do zadnjega. Doba prošnji in poklonov je sedaj minila. Začenja se boj!** Gospod dr. Katičič naj vzame to izjavo na znanje! Tovariši pa naj razumejo, zakaj gre! Tajnik Franc Žužek gre tu sistematično svojo pot, ki bo prava. Načelstvo pa bo imelo vsak teden sejo toliko časa, dokler ne zmagamo. Prosimo skupine, da stopijo v čim tesnejši stik s centralo!

naki, ti pa pobiješ vse, ki se ne bodo valjali v prahu pred tvojo vsemogočnostjo!

To se pravi: Govori o krščanstvu in o krščanski pravičnosti, delaj pa s svojim podrejenim kakor pogan! V imenu krščanstva naj nižji molči kakor grob in naj bo ponižen! V imenu krščanstva naj siromak strada, da lažje ukroti poželenje mesa in se tako celotno poduhovi! V imenu krščanstva naj se delavec zadovolji z najnižjo plačo, da postane popoln! In to zato, da višji ne pride pod kolesa življenja — — —

To se pravi: Govori o krščanskem socializmu delaj kot kapitalist: Enega v svojem podjetju plačaj sijajno in mu namiguj, naj pritiska plače ostalih navzdol, da bo on dosegel lažje še večjo plačo, podjetnik pa manjše režijske stroške!

To se pravi: Če si delavski tajnik, govori o enakovrednosti dela! Če se pa izkaže, da bi imela dobiti enakovredna gospodična z enakovrednim gospodom enako plačo, izjavi, da je za ženske ta plača previsoka, ker je življenje tako, da je mož glava!

To se pravi: Govori o idealizmu, o delu za splošni blagor, o delu za preroditev človeštva, sam pa glej, da si sezidaš čimprej vilo, kjer boš razsipno živel in se požuruško mastil z zemeljskimi dobrinami!

To se pravi: Beri evangelije in propoveduj večne zapovedi, po katerih se mora ravnati vse izvzemši tebe — gospoda!

Ločili smo se, Vi kačja zalega! Tu tabor proletarcev, tam tabor kapitalistov. Boj se začneja, boj na življenje in smrt. Preden proletarijat pogine, — vsi smo proletarci, ročni in duševni delavci — poizkusimo bojno srečo. Izgubiti ne moremo ničesar. Če pa nam bo sreča mila, povrnemo nemilo za nedrago. To imejte pred očmi, Vi mogočnjaki, in bojte se dneva obračuna!

Pred odločitvijo.

Državni zbor je šel na počitnice. Poslanci naše stranke bodo zdaj volivcem poročali o tem kar se je v Belgradu godilo in si dobili od njih navodil, kako naj bodočem zasedanju postopajo. Predno bo prišel parlament jeseni zopet zborovati, bo vodstvo SLS sklepal o taktiki, katero naj naši poslanci zavzamejo v Belgradu. O parlamentu sicer časopisje silno veliko piše, o taktiki tudi, toda v resnici resnih študij, ki bi primerjale naš sedanji položaj s podobnimi položaji drugod, pogrešam. Zlodej materializem in egoizem sta se po vojski tako razpasla, da v naših vrstah ni več tistega veselja za študij dnevnih vprašanj, kakor je bilo pred vojsko. Vražje krhoborstvo nam več škoduje, kakor sami mislimo.

Gre zdaj za to, da se bo SLS odločila, ali g. ing. Pehani v vlado, ali ostane v Belgradu v poostreni, ostali ali lojalni opoziciji ali pa da naši poslanci sledeč Radičevemu zgledu ostanejo doma in da bi delali politično abstinence.

Za vstop v vlado ni v Jugoslovanskem klubu čisto nobenega razpoloženja, dasi se mora tudi to vprašanje z vseh vidikov brez vsake strasti le sledeč razlogom hladnega razuma presojati. Nam gre za dosego federativne (avtonomistične) Jugoslavije in v ožjem smislu za dosego federativne ali vsaj avtonomne Slovenije. Naša stranka mora pa najskrbnejše čuvati naše kulturne zahteve, če nečemo ubogati tistih »tudi« katoličanov, če so dosledni, morajo tudi najdražje in najsvetejše naše verske svetinje prepustiti brezvercem. Nikdar ne smemo prezreti žalostnega dejstva, da so zmagovalne naše veznice izročile koroške Slovence premaganim Nemcem in da nam je Lah zarubil stotisoče Slovencev. Če upoštevamo še nujne gospodarske potrebe Slovenije, ki likor jo je ostalo v Jugoslaviji, lahko izvajamo, da cel za vstop Jugoslovanskega kluba v vlado govori več tehničnih razlogov, ki sem jih navedel samo za to, da se njih izvede diskusija. Zavarujem se pa proti morebitnim zavijanjem, da sem za vstop.

V naših vrstah prevladuje nazor, saj v Celju je to ko izgledalo, da ostani Jugoslovanski klub zastopajo opozicijsko stališče v Belgradu. Nekaj glasov se je izjavilo za abstinenčno politiko sledeč Radičevemu zgledu. Hladno, trezno, brez vsake strasti in razburjanja, morajo tudi ta mnenja prerešetati. Umevati pa teh vprašanj ne moreš, če ne poznaš zgodovinskih bojov tistih narodov, ki so se borili za samoupravo, kakor se za nas borimo zdaj Hrvatje in Slovenci. Ne gre za to, da se znanijo naši bratci temeljito s temi rečmi, ker to je prav zaprav dolžnost slovenskih zgodovinarjev po poklicu, to gre, da dobe naši ljudje vsaj nekaj smernic za trezno presojo teh vprašanj.

Boji Ircev za njihovo samoupravo »homerule«, večkrat mimogrede omenjajo. Povdarja se, da so si priborili svojo sedanjo samoupravo, ne da bi bilo nujno parlamentarno zastopstvo zasledovalo abstinenčno politiko. Borbe Ircev z Angleži so trajale stoletja od novembra leta 1171, ko je angleški kralj Henrik II. odpravil irsko samoupravo. Zgodovina Irske je zgodovina krvavega zatiranja in nečuvnega izkoriščanja in krvavih uporov, ker sila rodi odpor. Protestantska Anglija je l. 1727 uropala katoliškim Ircom celo voljno pravico. 1. januarja 1801 je Pitt popolnoma spojil Irsko z Anglijo in določil, da so pošiljali Irce 28 izvoljenih članov in škofo v angleško gosposko, 100 izvoljenih poslancev v poslaniško zbornico. Boj za samoupravno Irsko se je pričel v angleškem parlamentu šele, ko so začeli 19. stoletja smeli katoličani zopet voliti poslance. V angleškem parlamentu je pa prav za prav irska delegacija pričela borbo za homerule, to je za samostojen irski parlament z odgovornim irskim ministrstvom, šele 1872. Irski poslanci so taktiko v angleškem parlamentu zelo spreminjali. Tudi vlado, posebno irskim stremilejem prijaznega Gladstoneja, so zelo krepko podpirali. Irce se pa niso borili za svojo samoupravo zgolj v parlamentu, marveč so borbe Ircev z Angleži krepko podpirali irski izseljenci v Združenih ameriških državah in sicer v korist v dobi od l. 1861—1865 napovedali Američani Angliji vojske. V Ameriki l. 1861 ustanovljena zveza Feniancev je pa nastopala z bombami za izvedbo samostojne Irske, česar nikakor ne moremo odobravati.

Zdaj pa k borbam, ki smo jih borili Slovani in Mažari za federativno Avstrijo. Ko je cesarica Marija Terezija prevzela l. 1740 vlado, so obstojali na Dunaju sledeči centralni uradi: dvorni vojni svet (Hofkriegsrat), dvorovna kamora za finančne zadeve (Hofkammer) in zunanji urad (Staatskanzlei). Birokracije ni bilo v sedanjem pomenu besede. Čistokrvni Habsburžani so se naslanjali v izvrševanju svoje vladarske oblasti na samoupravne (federativne) deželne oblasti, ne deželne stanove in na samoupravne krajevne oblasti. Polomil jo je šele njen sin, Lorenčan Jožef II, katerega državniška modrost se zrcelja iz sledečega stavka, ki ga je bil sam zapisal: »Die Monarchie muss eine inzig in allen Einrichtungen und Lasten gleiche Provinz bilden.« (Monarhija mora tvoriti eno v vseh napravah in bremenih enako provinco (deželo)! Jožef II. je poleg drugih novotarij uvedel binemščino v sodn. in v upravne oblasti in ustvarjal binemščino. Od časov Jožefa II. naprej se je pripravljala razpustitev monarhije Lorenčanov in so se pričeli narodi boriti za svojo samostojnost. Revolucijo l. 1848/49 so Lorenčani s pomočjo Rusije še zadušili in ko so 13. VIII. 1849 pri Vilagosu premagali mažarsko vojsko in ko je Klapka po hrabri obrambi 27. IX. 1849 prodal trdnjavo Kormor, se je pričela na Ogrskem Bachova strahovladavina. Toda ko je bil Franc Jožef I. na Laškem l. 1859 tepe, so obnovili 20. oktobra 1860 mažarsko ustavo, ki jo je pa Schmerling 21. VIII. 1861 zopet odpravil. Toda ogrski deželni zbor je sklenil, da ne bo poslal poslancev v dunajski parlament. Abstinenčna taktika Mažarov se je kon-

tako, da se je dal Franc Jožef I. 8. VII. 1867 kronati za ogrskega kralja.

Tudi Čehi so sledili mažarskemu zgledu in se niso njihovi poslanci od leta 1863 naprej več udeleževali parlamentarnega delovanja. Čehi so zahtevali obnovitev češke kraljevine. Pogajanja s Hohenwartom o ustanovitvi federalistične Avstrije so se l. 1871 razbila. Leta 1878 so opustili Čehi abstinenčno politiko in se vrnili v češki deželni zbor, leta 1879 so prišli tudi v državni zbor in padel je nemško liberalni vladni način z nastopom vlade grofa Taaffeja. In takrat v tistih časih so to smatrali za velik uspeh češke politike! Absolutno trditi, da je bila češka abstinenčna politika pomotna, se ne more. Voditelja češke abstinenčne politike dr. Riegra so vrgli mladočehi šele l. 1891. Mažari so mogli prenesti posledice abstinenčne politike, ker so imeli po svojih plemičih vedno najboljše zveze z vsemogočnim dvorom in z Lorenčani, cesarica Elizabeta je pa Mažare silno podpirala. Čehi tudi niso bili osamljeni. Zelo vplivno konservativno veleposestvo, v katerem so imeli češko misleči plemiči vplivno besedo tako v poslaniški, kakor tudi gosposki zbornici, Poljaki in tudi slovenski poslanci so skrbeli za to, da so Čehi prenesli posledice svoje abstinenčne taktike.

Hrvatski narod more prenesti posledice abstinenčne politike, za katero se je odločil Radić. Mažari so dali Hrvatom v primeri s Slovenci precejšnjo avtonomijo. Če so vladali v Hrvatski mažaroni, je bilo to posledica, ker so se v hrvatski sabor volili mažaroni. Sicer so pa bile velike ljudske množice izključene od volivne pravice, za to tudi poslancem ni bilo potrebno iskati stika z njimi. In za to je še danes stališče hrvatskega poslanca proti volivcem drugačno, kakor je stališče slovenskega poslanca, kateri je imel vsled splošne volivne pravice že v Avstriji in je moral imeti tesnejše stike s svojimi volivci, kateri so tvorili takorekoč že skoraj vse slovensko ljudstvo. Kljub zgledom mažarske in tudi češke abstinenčne politike osebno ne verjamem, da bi mogli Slovenci prenesti gospodarske posledice abstinenčne politike. Sicer je pa poostrena opozicija (obstrukcija) hujše defetistično sredstvo v obrambo in v doseg političnih stremeljenj, kakor je abstinenca. Kdor sodi drugače, naj to dokazuje in dokaže. Saj namen teh vrstic je poglobiti umevanje in študij — najkoristnejše in najprimernejše taktike v dosegu pravic, ki nam Slovencem grejo. — c.

Nezgodno zavarovanje delavcev pri bratovskih skladnicah.

Na ponovne spomence delavstva in intervencije poslancev je odredilo ministrstvo za šume in rude z odlokom od 9. junija 1923, Rbr. 4883, da vrše bratovske skladnice v Sloveniji tudi zavarovanje rudarjev za slučaj nezgode v soglasju z zakonom o zavarovanju delavcev, in sicer provizorno dotlej, dokler se to zavarovanje definitivno ne reši.

Bratovske skladnice so izplačevale podpore ob nezgodah svojih članov do 1. julija 1922, ko je stopil v veljavo zakon o zavarovanju delavcev. Ministrski svet je odgodil s sklepom od 2. junija 1923, Rbr. 4881 spojitve zavarovanja rudarjev s splošnim zavarovanjem delavcev, zaradi česar so bratovske skladnice prenehale sprejemati zavarovalne prispevke in izplačevanje podpore. Ker člani bratovskih skladnic niso dobivali ob nezgodah pripadajočih rent, so se množile upravičene pritožbe ter se je zahtevalo, naj ministrstvo zadevo brez odlašanja uredi. Jugoslovanska strokovna zveza je storila vse korake in kakor je razvidno, iz ministrskega odloka tudi z uspehom.

Rudarsko glavarstvo je odredilo z razglasom okrožnim rudarskim uradom št. 1598 od 9. julija 1923, da se ustanovi brez odloga pri vseh bratovskih skladnicah, in sicer: 1. v Ljubljani; 2. pri sv. Ani; 3. na Jesenicah; 4. v Litiji; 5. v Krmelju; 6. v Zagorju; 7. v Kočevju; 8. v Trbovljah; 9. v Velenju; 10. v Storar; 11. v Celju; 12. v Mislinju; 13. v Mengšu; 14. v Ravnah in 15. na Lešah, poleg provizorijskega, in bolniškega zavarovanja tudi nezgodna blagajna z veljavnostjo od 1. julija 1922 dalje, odkar je namreč prenehala »Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani«.

Iz nezgodne blagajne dobivajo ponesrečeni člani in njihovi svojci podpore in rente v višini, določeni po zakonu o zavarovanju delavcev. Pritožbe zoper odmero rent in podpor grede na razsodišče bratovskih skladnic.

Prispevke za nezgodno zavarovanje pri bratovskih skladnicah plačujejo samo podjetja. Za dobo od 1. julija 1922 dalje že v plačilo dospeli prispevki se morajo takoj izterjati. Poudarja se, da delavci ne plačujejo v nezgodno blagajno nikakih prispevkov.

Razglas rudarskega glavarstva v Ljubljani so razposlali okr. rudarski uradi vsem načelstvom bratovskih skladnic z naročilom, da takoj odmerijo in izplačajo podpore in rente po 30. juniju 1922 ponesrečenim skladničnim članom, oziroma njih po zakonu upravičenim svojcem.

Že v plačilo zapadle rente in obresti je izplačati brez odloga, nadaljna izplačila pa se morajo vršiti po zakonu o zavarovanju delavcev.

Obenem se načelstva bratovskih skladnic pozivljejo, da izpopolnijo pravilnike glede nezgodnega zavarovanja in jih predlože v odobritev rudarskemu glavarstvu do konca meseca julija 1923.

Vsi, ki so vložili pritožbe bodisi na pokrajinsko urado, bodisi na ministrstvo ali se obrnili po informacije na Jugoslovansko strokovno Zvezo, naj se zglase pri svoji bratovski skladnici, kjer dobe podpore v zmislu razglašene rudarskega glavarstva. Eventualne pritožbe in prošnje za informacije naj se pošljejo Jugoslovanski strokovni zvezi, ki bo dajala točne in hitre informacije ter poskrbela za potrebno zaščito delavskih interesov.

Osemurni delavnik.

Na splošno željo se čuti pri nas odpor proti osemurnemu delavniku, češ da ga niti v drugih državah ne izvajajo tako strogo itd. Seveda izvira odpor iz podjetniških vrst.

Članstvo naših strokovnih organizacij bo zanimalo, kako se je začelo, oziroma kdaj osemurno delo po raznih državah. S to vednostjo se bo utrdil boj za njega in dolednejše vstrajanje. Ne smemo misliti, da se je pričelo osemurno delo povsod šele tedaj, ko smo ga pri nas dobili, ampak da je ponekod bilo že nad 10 let v veljavi, ko smo šele mi pripravljali.

Evo podatki:

Osemurni delavnik se je upeljal v posameznih deželah kot sledi:

Panama 29. oktobra l. 1914, Uruguay 17. novembra l. 1915, Ekvator 4. septembra l. 1916, Portugalska 22. januarja l. 1917, Meksika 31. januarja l. 1917, Rusija 7. novembra l. 1917, Finska 29. novembra l. 1917, Norveška 14. avgusta 1918, Nemčija 15. novembra 1918 uveljavljeno z medsebojnim dogovorom med organizacijami delavstva in podjetniki, ki pa je bilo kasneje urejeno z zakonom. Poljska 23. novembra l. 1918, Luksemburška 14. decembra l. 1918, Avstrija 19. decembra l. 1918, Čehoslovanska 19. decembra 1918, Jugoslavija 8. januarja l. 1919, Švica 27. junija l. 1919, Francija 23. avgusta l. 1919, Španija 1. oktobra l. 1919, Švedska 17. oktobra l. 1919.

Mednarodna konferenca v Washingtonu je sklenila osemurni delavnik dne 29. oktobra l. 1919, koje sklepe so ratificirale naslednje države:

Grčija, Čehoslovanska, Bulgarija in Indija.

V Angliji je bil osemurni delavnik uveden najprvo potom tarifnih pogodb in sicer za železno in jekleno industrijo l. 1906. Rudarji pa imajo zakonito zaščiten 7 urno delo. V Ameriki je izšel zakon o osemurnem delavniku za železnice in važnejšo industrijo 1. januarja 1917.

Iz teh podatkov je razvidno, da mi nismo ravno na prvem mestu in da je gonja proti osemurnem delu in utemeljevanje iste popolnoma neopravičeno. Tovariši! Vi pa se zanimajte za razmere Vaših sotovarišev v drugih državah in izginili bodo vsi predsodki, ki se mogoče tu in tam porajajo.

Osemurni delavnik, ki ga imamo, je treba braniti do skrajnosti, kakor stoji trdno za njim angleško delavstvo, ki ga ima že od l. 1906.

Pripominjamo: Osemurni delavnik je bil zakonito uveden v srednjem veku. Kdor hoče to reč študirati, naj se uglobi v Jansenovo Geschichte des deutschen Volkes, da bo umeval našega duha, ki je urejeval po načelih krščanske pravičnosti delovno razmerje, dokler nista strla načela krščanske pravičnosti grdi materializem in egoistična brezsrčnost v zlato in srebro zaljubljena plutokracija, ki se skuša zdaj tudi zajesti v zdravo organizacijo slov. krščanske mislečega delovnega ljudstva ustanovljeno po pokojnemu dr. Kreku.

Strok. zveza tov. delavstva.

Ljubljana. Delavstvo tovarne »Indus d. d.« je vložilo spomenico za zboljšanje gmotnega položaja usnjarskemu delavstvu. Na to spomenico je vodstvo pristalo na 10 % povešek od 19. VII. dalje. Da 10 % ne odgovarja narasli draginji od zadnjega povišanja mezd, je samo ob sebi umevno, toda boljše kot nič pa je, posebno če pogledamo, kako malo zanimanja za strok. organizacijo je ravno med delavstvom te stroke. Spomenico za povešek plač usnjarskemu delavstvu so baje vložili tudi soc. patrijotje in so menda že imeli par tozadevnih razgovorov z industrijalci. Koliko so dosegli, nam ni znano. Gotovo pa so napravili dober uspeh, ker takrat ni bilo nobenega klerikalca pri pogajanjih, da bi se g. Krajcar mogel pismeno izjaviti, da je bil zavora pri pogajanjih. Da pa tudi takrat ne boste skušali kaj takega, češ, da nismo za skupen nastop v slučaju mezdnega boja, se spomnite na 8. marec t. l. da ste snedli dano besedo. Stem dejstvom ste pokazali, da ste sami tisti, ki niste za skupni nastop. Vaša lastna demagogija, zahrbtnost in potuhnenost vas bo ubila. Delavci usnjarske stroke, vi pa razmišljajte, razsodite ter obračunajte z ljudmi, ki ne spadajo v delavske vrste.

K mezdnemu boju kovinarjev na Jesenicah. Mezdni boj je končan. Eni pravijo za enkrat, drugi za letos, vsi pa saj je pa tudi že čas, saj se je vleklo kakor »dvoja jaga«, da bi bilo že skoraj zastarelo, če ne bi delavstvo K. J. D. začelo stopati na prste, soc. patriotičnim voditeljem, ker so celo stvar zavlačevali. Poleg tega pa iskali prilike in mesta, kamor bi odložili težko zagonetno breme. Vršilo se je nešteto javnih shodov, na katerih so delavstvo tolažili stem, da so priprave za stavko že skoraj končane, in da bo vsak čas, »daš ali ne daš«, v nasprotnem slučaju pa stavka. V resnici pa je bilo to samo pesek v oči, kajti soc. patrijotje še na stavko mislili niso, ne pa da bi jo celo udeležili, skratka rečeno: za delavstvo hujskati, in zmešnjavo delati jih ni boljših, obenem pa trosijo težko prislužene kronce, ki jih delavstvo uplačuje. Poleg tega pa še drugim strok. organizacijam delajo nepotrebne stroške. Da so kovinarji s tem 20 % poviškom za letos odpravljeni, je istina, ker boljšega terena za doseg celotnih zahtev, kakor je bil sedaj, ne bo več letos, pač pa slabši. Če kovinarji niso upali se poprijeti vseh sredstev, v sredi najugodnejše prilike, kako pa naj to store sredi najslabše, s posebnim ozirom na to, ker so soc. patrijotje pokazali dovolj nezrelosti in omahljivosti K. J. D. v tem boju. In tako bo ostalo teh 20 %, ki jih je podjetje takorekoč prostovoljno dalo, do tedaj, ko bo podjetje volno zopet kaj dati, kajti bati se nima nikogar, najmanj pa soc. patriotov. Ker so pa soc. patrijotje imeli večkrat zaupniški

sestaneke, ter o sklepih in ukrepih nas kot »ajmohtarje« niso vabili in ne informirali, in ker so na javnih shodih vsakokrat govorili o stavki, v 24 in 48 rokih, smo kakor težko vendar verovali, da njihovo početje ni za »hec« marveč zares. Zato smo sklenili, da se tudi od naše strani napno vse sile, za pripravo stavke in zmagaje. In to se je tudi zgodilo. Tako smo čakali, kdaj da bodo soc. patrijotje razbotali stavko, da »ajmohtarje« pokažemo solidarno, da se ne hecamo, kadar smo v resnih uricah. Kar naenkrat pa so soc. patrijotje izgubili ves pogum in navidezno veselje za stavko, pričelo se je godbanje na vseh koncih in krajih, in eto ga 20 % za 2 meseca nazaj. Zagorele so zopet peči, ki so pod »hudopišem« sodruga Svetka komp. Golmajarja ugasnile. Delavstvo je kimalo, vzdihovalo in preklinjevalo. Sodrug Svetek in Golmajer pa sta odpotovala na počitnice za nedoločen čas. Nato bosta pa prodajala zaupnice prejete od Jeseniških kovinarjev. Baje se nameravajo kovinarji izbrati drug naslov, materija pa je in ostane.

Tržič. Žrtvi dela. Dne 17. julija sta se težko ponesrečila dva delavca rodod iz Štajerske, v rovu za napeljavno vodne sile na novo elekt. centralo tržiške predilnice. V rovu je kamen, katerega morajo razstreljevati. Pri delu ju je prehitel strel, predno sta mogla stopiti v zavetje. Težko poškodovana so takoj odpeljali v ljubljansko bolnico.

Tržič. Od 1. jan. do 31. maja t. l. je imela tržiška občina 227.579,03 Din. dohodkov, in 188.474,24 Din. stroškov. Torej je blagajna aktivna. Ako pa pogledamo dohodek samo gojzdnega v znesku 109.989,38 Din. se nam na prebitek 19.122,79 Din. zdi čudno majhen. Iz tega je razvidno, da liberalno socialistična večina v občinskem odboru ne more delati čudežev, kakor so obetali pri občinskih volitvah.

Tržič. Dne 23. julija se je vršil ustanovni občni zbor »Okrajne delavske zveze« za sodni okraj Tržič. Želeti bi bilo, da bi to delo obrodilo dober sad.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani si usoja vabiti Vas na proslavo 25. letnice obstoja društva, ki se vrši v nedeljo, 5. avgusta 1923, v Ljubljani. Spored slavnosti: Dopoldne ob 10. uri slavnostni občni zbor v srednji tehnični šoli (telovadnica). Na občnem zboru se izroči častnim članom diplome. Po občnem zboru obhod po mestu. Ob 12.30 uri skupni obed. Po kosilu skupni odhod na veliko veselico, ki se prične ob 4. uri pop. v vseh prostorih hotela »Tivoli« v Tivoliju. Na sporedu je godba, petje, ples, srečolov, šaljiva pošta itd. Sodeluje godba iz Viča (30 mož). Vstopnina na veselico 6 dinarjev za osebo. Prijave za skupno kosilo se sprejemajo do 3. avg. v društvenem lokalu v Streliški ulici.

Strok. zveza drž. cestarjev.

Skupina Kranj. Načelstvo skupine je imelo dne 22. 7. t. l. svojo prvo sejo, na kateri se je sprejel predlog, ki se pošlje centrali v Celje, »da se zahteva od Gradbene direkcije, naj se cestarijem, katere se pošlje z njih proge na drugo oddaljeno delati, plača doklade za dvojno gospodarstvo. Centralno tajništvo je odgovorilo, da bo predloge pretresalo načelstvo na prvi seji in storilo potrebne korake pri »Gradbeni direkciji in sekcijah.«

Iz Slovenije dohajajo od raznih strani od drž. cestarjev prošnje za informacije o zvezi, katere ustanovitev se splošno odobrava. Veliko zanimanje za organizacijo vlada tudi med okrajnimi in deželnimi cestarji, ki imajo v zvezi svoj oddelek. — O strokovnem delu in vlogah, katere je odposlalo tajništvo poročamo prihodnjic.

Prekmurje. Prekmurski drž. cestarji so izrazili svoje simpatije do zveze in se tam vrši v kratkem v primernem kraju shod.

Čevlje kupujte z znamko »Peko« tovarn Peter Kozina & Ko., ker so ti priznani najboljši. Glavna založba Ljubljana Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta 1.

Celjsko okrožje JSZ.

Celje. Dne 25. julija se je vršila seja odbornikov in zaupnikov vseh celjskih skupin in plačilnic J. S. Z. v Celju. Po poročilu tajnika J. S. Z. se je razvila stvarna in živahna diskuzija, ki se je tikala raznih važnih vprašanj naše organizacije v Celju. Sprejelo se je več važnih predlogov, od katerih omenjamo samo nekatere. Za vse funkcionarje skupin in plačilnic se odpravi prihodnjim četrtkom obvezna »socialna šola«, ki bo obsegala poleg predavanja tudi praktične vaje: poslovanje, vodstvo zborovanj, govorniške vaje itd. Predavanja naj bi obsegala vsa vprašanja, s katerimi se mora seznaniti delavstvo in socialne probleme, katerih rešitev imajo za končni cilj naše kršč. soc. strokovne organizacije. Sklenilo se je začeti z delom za ustanovitev konzuma v Celju, kar je nujna potreba. Razpravljalo se je, kako začeti z intenzivnim strokovnim in organizacijskim delom, da se pritegne vse naše misleče delavstvo v »Strokovne zveze.« Ustanovi se v kratkem delavsko izobraževalno društvo »Krekova mladina« v Celju. Pri tej točki se je živahno razpravljalo o pritegnitvi in vzgoji naše mladine.

Končno se je storil še sklep, da se po možnosti sklicujejo zborovanja vsega našega delavstva v Celju mesečno in, da se k soc. šoli lahko priglasi tudi nefunkcionarji člani, ki streme po širši izobrazbi. Po razgovoru o našem časopisju in rudarski stavki je tajnik zaključil zborovanje, katerega pomen in važnost bo pokazala prihodnost.

